

El motlle del senyor Sarasa

D'homes com el senyor Sarasa ja no en queden. Ha mort als 99 anys, i ningú no li agrairà prou el que va fer per la seva terra i per la seva gent. Nascut en la pobresa, Manuel Sarasa i Cantenys va crear una indústria capdavantera del seu temps i va exercir d'empresari segons els esquemes d'una espècie extingida. Recordo la veneració amb què els seus antics treballadors el van homenatjar quan va complir els 85 anys. Tots parlaven amb devoció i emoció d'aquell mestre únic que amb la paraula i l'exemple els havia fet avançar –a vegades, a crits i empentes– pel doble camí de la professionalitat i de la plenitud humana.

Ell hi treia importància: «Si una terra no es pot emmotllar, no en pot sortir una figura; per més que jo hagués fet, no hauria pogut res si no hi hagués hagut la raça que responia». Però encara avui són molts els empresaris o els caps de taller que, si miren enrere, retroben el local del carrer de Fi-

guerola on, sota la mirada dura i paternal d'aquell home de ferro, van aprendre el valor del treball, el sentit de responsabilitat i l'esperit de superació.

Durant la dècada dels seixanta, Manuel Sarasa es va sentir cridat a servir el bé comú a través de la Cambra de Comerç. Va ser-ne president durant quatre anys difícils. Anava al seu despatx oficial amb el *mono* de la feina, a signar els escrits que redactava el secretari de la Corporació. «Jo hi posava la lletra –va dir en una ocasió Albert de Quintana–, però la música de les idees era tota seva». Ell va redimir la Cambra de la rutina ancestral i de la inèrcia burocràtica per convertir-la en un ens independent al servei dels interessos col·lectius. Va alçar la veu en una època de silenci per dir allò que els organismes oficials dissimulaven i que la ciutadania no tenia oportunitat d'expressar. Va lluitar contra la derivació de les aigües del Ter, contra la construcció de la presa de Susqueda, contra la supressió dels carrilots de Sant Feliu i d'Olot, que volia unir en un de sol i que considerava més importants per al turisme gironí que l'aeroport. Es va enfrontar personalment amb el director general d'Obres Hidràuliques, va lliurar un memorial de greuges al ministre comissari del *Plan de Desarrollo*, va criticar reiteradament la política econòmica oficial, va denunciar les desatencions de l'Administració envers les terres gironines i va reivindicar la necessitat de la incorporació a Europa com

a garantia «de la llibertat política i econòmica i de la preeminència del Dret». Va actuar a contravent i amb gran coratge en una època de complaences i de covardies. I quan el va cridar el governador civil perquè no s'havia adherit a un homenatge a Franco, es va posar unes galetes a la butxaca de l'americana, convençut que el durien a la presó.

La vida de Sarasa és plena de gestos agosarats i de frases memorables. Les seves batalles van ser gairebé sempre perdudes, perquè en aquells dies la integritat i la lucidesa no rebien altra resposta que el refús. Ell ho sabia i no s'immutava; deia que no tenia poder de decisió, però que ningú no li podia treure el poder de la raó i, encara menys, la tranquil·litat de consciència d'haver lluitat fins a la fi.

D'homes com el senyor Sarasa ja no en queden. Amb la seva mort s'ha trencat definitivament el motlle d'una manera de fer que responia a una manera de ser.

En complir
els 85 anys,
Manuel Sarasa
va rebre
l'homenatge
dels seus
treballadors.

La destrucció de la muntanya

Els disbarats paisatgístics i urbanístics consumats a la costa en els darrers decennis han fet vessar rius de tinta capaços d'ennegrir l'aigua blava del mar. Dels desastres perpetrats en van plenes les cròniques periodístiques, les ponències tècniques, els estudis científics, les denúncies públiques, els recursos administratius, els discursos i els manifestos que han alimentat una i altra vegada els moviments populars. Definitivament enquistats en el terreny, aquests errors ja han passat a ser història i han entrat amb noms propis a les pàgines dels llibres que expliquen la dissort col·lectiva del litoral a les generacions futures.

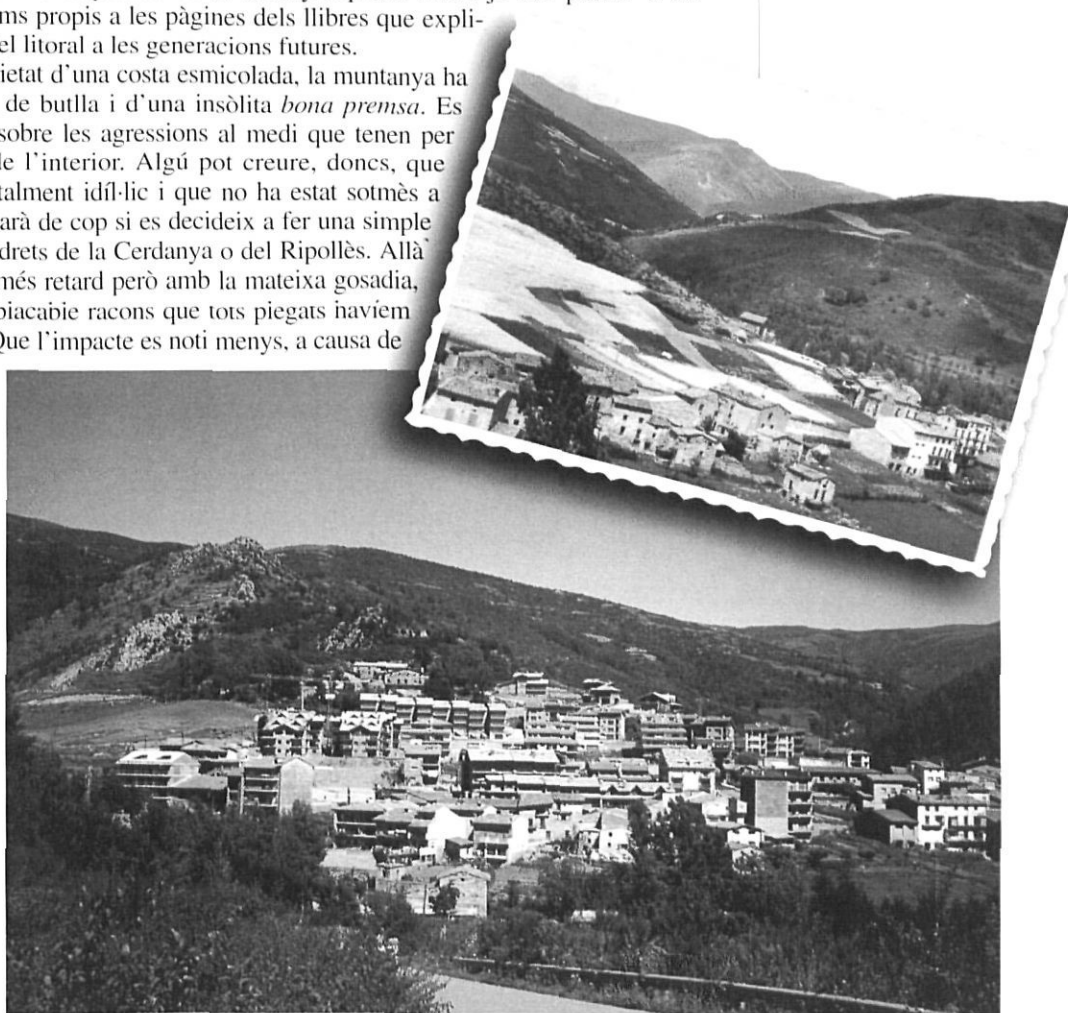
En contrast amb la notorietat d'una costa esmicolada, la muntanya ha gaudit fins ara d'una mena de butlla i d'una insòlita *bona premsa*. Es parla poc i s'escriu menys sobre les agressions al medi que tenen per marc geogràfic les zones de l'interior. Algú pot creure, doncs, que aquell paisatge és encara totalment idíl·lic i que no ha estat sotmès a cap abús, però es desenganyarà de cop si es decideix a fer una simple passejada per determinats indrets de la Cerdanya o del Ripollès. Allà podrà comprovar que, amb més retard però amb la mateixa gosadia, es destrossen de manera impietosa racons que tots piegats havíem imaginat com a intocables. Que l'impacte es noti menys, a causa de la immensitat dels espais disponibles, no vol dir que la intensitat de la destrucció sigui menor.

Fa un parell d'anys, el llibre *El medi natural a les comarques gironines* ja va detectar, un xic en solitari, aquesta situació irregular. Allà ja es deia que el cas de la Costa Brava no era un fet aïllat, sinó que podia esdevenir el paradigma del que començava a produir-se en altres zones. Allà ja s'afirmava que, en els darrers anys, algunes zones de muntanya havien experimentat «canvis igualment espectaculars i degradants». Allà ja s'advertia que «una potenciació de

les activitats de lleure, si no s'acompanya d'una correcta i estricta regulació, pot tenir efectes negatius per a l'entorn natural». De l'absència o de la inaplicació d'aquesta regulació se'n troben resultats a cada pas. També es descobreixen fàcilment els llocs on la regulació ha arribat tard, només amb el temps just per legalitzar els excessos i consolidar les impunitats.

En una carta que més de quaranta entitats catalanes van adreçar l'any 1990 al president de la Generalitat, ja s'invocava la situació de la costa com una pedra en la qual hom tornava a ensopegar: «L'error històric d'urbanització massiva del litoral no sembla pas que hagi servit d'experiència, i avui les comarques de muntanya són territoris on es produeix una degradació i una especulació salvatges». No sabem ben bé de què va servir aquell crit d'alerta, perquè el procés de deteriorament no s'ha pas aturat. Més aviat sembla que l'especulació continua fent estralls en els llocs més inesperats del país, de la mà d'un presumpte progrés que només és capaç d'aferrar-se sobre les cendres de la destrucció.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

Canvis de paisatge:
el mateix indret
de Llanars, al Ripollès,
fa quaranta anys i ara.